

GYAKORLATI ÚTMUTATÓ

Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervek kidolgozásához a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási sikeressége érdekében

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63.§ (5) szerinti a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva az oktatásra. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését; a települési önkormányzat a tárgyévét követő év június 30-ig ütemterve teljesítéséről éves jelentést fogad el.

Az Oktatás és Kulturális Minisztérium (OKM) egyebek mellett a közoktatásról szóló 1993. LXXIX. törvény 105. §¹-a értelmében **a közoktatás terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítását kívánja ösztönözni kötelező közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv előírásával.**

A legfrissebb kutatások szerint a közoktatásban jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz, és továbbmélyítik a társadalmi különbségeket. A jelenség nem csak a hivatkozott törvény kapcsán vet fel kérdéseket, hanem gyengíti a társadalmi kohéziót és rontja Magyarország versenyképességét.

Horizontálisan érvényesítendő szempont ezért a közoktatás-fejlesztésben az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű² tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásban,

fejlesztésben érintett településen (illetve adott esetben a fenntartói, kistérségi, mikrotérségi, stb. társulásban), annak közoktatási intézményeiben. Kiemelten fontos az érintett intézmény, intézmények oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével, illetve az intézmények tanulói összetételének összehasonlításával annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen (illetve adott esetben a fenntartói-, kistérségi-, mikrotérségi-, stb. társulásban) a **diszkriminációmentesség**,

¹ 105. § (1) A helyi önkormányzat az önkormányzati intézkedési terv, illetve a fővárosi, megyei fejlesztési terv részeként vagy az abban foglaltakra tekintettel önálló intézkedési tervként meghatározza a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket (a továbbiakban: közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv).

(2) A hazai és nemzetközi forrásokra kiírt közoktatási célú pályázatokon való részvétel feltétele, hogy a helyi önkormányzat, az önkormányzati társulás rendelkezzen - az oktatásért felelős miniszter által kiadott útmutató figyelembevételével elkészített - közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervvel. A pályázatok elbírálásánál - az előírt feltételek megléte esetén - előnyben kell részesíteni azt a közoktatási intézményt fenntartó társulást, amelynek tagjai között olyan önkormányzat is található, amely szerepel a hátrányos helyzetű települések jegyzékén, továbbá azt a közoktatási intézményt fenntartó települést és társulást, amelynek az illetékességi területén a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók összes gyermekhez, tanulóhoz viszonyított aránya eléri a huszonöt százalékot.

(3) A (2) bekezdésben foglaltakat a nem állami, nem önkormányzati intézményfenntartók tekintetében is alkalmazni kell.

² 121. § (1) 14. hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;

szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.

Alapvető feltételként szükséges szabni a közoktatás-fejlesztési projektek támogatásához illetve a kiegészítő támogatások odaítéléséhez a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és az esélyegyenlőtlenség csökkentése érdekében folytatott esélyteremtő tevékenység tervszerű dokumentálását települési (illetve, más fenntartó esetén fenntartói) közoktatási esélyegyenlőségi programok, intézkedési tervek kidolgozásával és megvalósításával. Amennyiben a vizsgált esélyegyenlőségi területen az érintett településen (illetve adott esetben a fenntartói-, kistérségi-, mikrotérségi-, stb. társulásban), vagy intézményben hiányosságok vannak (melyek az esetek többségében az egyenlőbánságmód törvényt sértő gyakorlat folytatását, illetve törvénysértő állapotok fenntartásában való közreműködést jelentenek), az intézmény, illetve fenntartója megfelelő korrekciós eljárásokat, beavatkozásokat tervez és azok megvalósítását a projekt ideje alatt vállalja.

Az egyenlő bánásmód követelményének és a **szegregációmentességnek**, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek mind a településen működő, azonos típusú intézmények, mind azok tagiskolái, feladatellátási helyei között, mind az intézményeken belül, az azonos évfolyamok tanulócsoportjai között érvényesülnie kell: a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya közötti különbség legfeljebb 25% lehet.

Azokon az egyiskolás településeken, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók koncentrációját (szegregációját) a település demográfiai jellemzői okozzák, vagyis a szegregációmentesség biztosítása rövid távon nem lehet reális elvárás, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása, oktatási eredményességük előmozdítása érdekében szükséges az esélyegyenlőségi programot megtervezni.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek **esélyegyenlősége előmozdításának**³ elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Ennek érdekében kell minden településnek megtervezni és végrehajtani a **Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét**. Fenntartói (pl. többcélú kistérségi, mikrotérségi, intézményfenntartó, stb.) társulásoknak a társulásban résztvevő települési önkormányzatok összességére vonatkozóan egyetlen **Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet** szükséges készíteniük. A közoktatási intézményeknek a települési, társulási intézkedési tervben rájuk

³ Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemeshető, egymással nem helyettesíthető, jól elkülönített fogalmak, amelyek egyben egymást kiegészítő célokat jelölnek meg. Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is. Az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, amelynek eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel. Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

vonatkozóan tervezett feladatok megvalósítását **Közoktatási Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervben** kell kidolgozniuk. A települési és az intézményi intézkedési tervek tartalmára vonatkozó minimális elvárásokat az ún. **program sablonok** rögzítik. A tervezéshez a **gyakorlati útmutató** a helyzetelemzést segítő vizsgálati szempontokkal, és az akciótervek kidolgozásához használandó beavatkozási lehetőségek bemutatásával nyújt segítséget. A **helyzetelemzést segítő adattáblák** a vizsgálandó adatok összegyűjtéséhez és elemzéséhez szükségesek.

Azon **nem állami, nem önkormányzati közoktatási intézményeknek**, amelyek fenntartói nem igényelnek kiegészítő állami normatívát, Intézményi Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet szükséges készíteniük, minden egyéb esetben az intézményre az adott intézmény feladatellátási helye szerinti település/társulás közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terve vonatkozik.

A Települési, társulási és intézményi intézkedési tervek elkészítéséhez az Educatio Nonprofit Kft. térítérmentesen biztosítja a szakértői szolgáltatásokat a 40%-os hátrányos helyzetű tanulói arányú általános iskolával rendelkező településeken.

(Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.; Telefon: (06-1) 477-3100; E-mail: info@educatio.hu, szakértői szolgáltatás igénylése: eselyterv@educatio.hu)

I. Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálatához minimálisan szükséges társulási, települési és intézményi adatok:

Demográfia

- Lakónépesség száma
- Állandó népesség száma korosztályi bontásban
- Állandó népességszám változása 1990-2008
- A más település(ek)ről bejáró általános iskolás tanulók száma
- A más település(ek)ről bejáró halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma

Migráció a társuláson belül

Bevándorlások a településre (társulásba)

Elvándorlások a településről (társulásból)

Szociális helyzet a településen (társulásban)

A közszolgáltatások elérhetősége

Óvodáztatás

- Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)
- Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)
- Óvodába beíratott gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)
- Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma (integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek nélkül)
- Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)

Általános iskola

- Általános iskolai feladatellátási helyek száma
- Általános iskolai osztálytermek száma
- Az általános iskolai osztályok száma
- Általános iskolai tanulók száma
- Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma
- Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma
- 8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban
- A napközis tanulók száma az általános iskolákban
- A tanórán kívüli programokon és iskolán kívüli segítő programokban való részvételre vonatkozó adatok

- Intézményenként a tanulói összlétszám évfolyamonként osztálybontásban
- Intézményenként a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma évfolyamonként osztálybontásban, külön megjelölve, hogy normál, emelt szintű⁴, vagy tagozatos⁵ oktatást biztosító osztályokról van-e szó.
- Az intézmény(ek)ben szegregált osztályban / tagozaton, illetve integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma
- Az intézmény(ek) lemorzsolódási mutatói (visszamenőleg legalább 3 év adatai)
- Az intézmény(ek)ben tanuló diákok továbbtanulási mutatói (visszamenőleg legalább 3 év adatai)
- Az intézmény(ek)ben tanuló halmozottan hátrányos helyzetű diákok továbbtanulási mutatói (visszamenőleg legalább 3 év adatai)
- Az intézmény(ek)ben végzett pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok eredményei

Szakember-ellátottság a társulásban, településen (intézményekben)

- Az intézmény(ek)ben fő- és mellékállásban, illetve óraadóként foglalkoztatott pedagógusok és pedagógiai munkát segítő szakemberek szakmai végzettsége (oktatott tantárgyanként és évfolyamonként)

Építményi és infrastrukturális ellátottság az intézményekben

A tanulók iskolába járásának biztosítása

⁴ Emelt szintű oktatás a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 121. § (1) 7. pontjában foglaltak szerint: meghatározott tantárgy ismeretanyagának a helyi tanterv szerinti magasabb követelményekkel történő oktatása, a Nemzeti alaptantervben meghatározott órakeret felhasználásával.

⁵ Tagozat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 121. § (1) 37. szerint: az óvodában, iskolában az alapfeladattal megegyező felnőttoktatásra, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére, illetve sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatására, nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelésére, iskolai oktatására, két tanítási nyelvű iskolai oktatásra létrehozott intézményegység;

II. Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálati szempontjai⁶ és példák az esélyegyenlőségi kockázatok kezelésére javasolt beavatkozásokra:

Vizsgálati szempontok	Szükséges, elvárt beavatkozások (megalapozottságuk esetén a támogatás feltételül szabhatóak)⁷
Oktatási esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálata a településen (társulásban):	
<p>II.1. Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhető-e az alábbiakban felsorolt közszolgáltatások a településen (társulásban) élők számára?</p>	
<p>Közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyógypedagógiai tanácsadás • Korai fejlesztés és gondozás • Fejlesztő felkészítés • Nevelési tanácsadás • Logopédiai ellátás • Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás • Gyógytestnevelés <p>Gyermekjóléti alapellátások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyermekjóléti szolgáltatás • Gyermekjóléti szolgálat • Bölcsőde • Családi napközi • Házi gyermekfelügyelet <p>Gyermekjóléti szakellátások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Családok átmeneti otthona <p>Közoktatási intézményi feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Óvodai nevelés • Általános iskolai oktatás • Alapfokú művészetoktatás 	
<p>II. 2. A településen (társulásban) biztosítottak-e a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodáztatásának és iskoláztatásának feltételei?</p>	

⁶ A gyakorlati útmutató mellékletei tartalmazzák az adatok elemzését, a helyzetelemzés elkészítését és a beavatkozások tervezését segítő adat-táblákat.

⁷ Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében vállalt beavatkozások megalapozottnak csak abban az esetben tekinthetők, ha azokat a pályázó beépíti a releváns, közoktatást érintő helyi dokumentumokba, és a tervezett tevékenységek elszámoltathatósága, nyomonkövetése érdekében megfelelő indikátorokkal alátámasztott rövid és középtávú eredményeket (mérőföldköveket) is vállal projektjében.

<p>?: Biztosított-e a település (társulás) óvodás és tanköteles korosztályán belül a halmozottan hátrányos helyzetűek intézményes nevelése?</p>	<p>!: Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek/tanuló intézményes nevelésben-oktatásban részesül. Nincs felmentett az iskolába járás alól, illetve nincs magántanuló – kivéve azokat a rendkívüli tehetségeket, akik pl. turnéznak, vagy egy év alatt két évfolyam elvégzésére vállalkoznak. A 0-2 éves gyermeket nevelő anyák gyermekeinek felügyelete biztosított az anya iskolai elfoglaltsága idején.</p> <p>Amennyiben a nevezett feltételek még nem vagy csak részben adóttak, beavatkozási terv (akcióterv) készítése indokolt évenkénti intézkedéseket tartalmazva, mérhető indikátorokkal.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A településen (társulás területén) lakó, óvodai nevelésben nem részesülő (3-5 éves) gyermekek, illetve tanulói jogviszonnyal nem rendelkező, nappali iskolarendszeren kívüli tankötelesek és gondviselőik személy szerinti felkeresése családsegítő szolgálat vagy más illetékes szervezet szakemberének/szakembereinek rendszeres családlátogatása útján, szükség szerint a helyi kisebbségi önkormányzat, vagy civil szervezet segítőinek közreműködésével. Környezettanulmány végzése, különös tekintettel az óvodáztatást/iskoláztatást akadályozó tényezőkre. ✓ A rendszeres iskolába járás alóli felmentésre, illetve magántanulóvá nyilvánításra vonatkozó gondviselői kérelmek felülvizsgálata az illetékes iskola képviselője és külső szakemberek bevonásával. A felmentés, illetve magántanulóvá nyilvánítás indokainak azonosítása, az iskoláztatást biztosító lehetőségek azonosítása a családdal közösen. ✓ Önkormányzati döntés az óvodáztatás/iskoláztatás feltételeinek biztosításáról, javításáról. ✓ A 0-2 éves gyermekét nevelő 18 éven aluli anyák számára – ha tanulási időben a gyermekről a család nem tud gondoskodni és bölcsőde sem áll rendelkezésre – szakszerű gyermekmegőrzés (pl. családi napközi) biztosítása.
--	--

<p>?: Biztosított-e a településen (társulás területén) minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek számára, hogy óvodába járjon, és érvényesül-e a közoktatásról szóló 1993. évi LXXXIX tv. 65.§ (2) paragrafusa?</p>	<p>!: Amennyiben a településen (a társulás valamely településén) nincs elégséges számú óvodai férőhely, ezáltal nem biztosított a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára 3 éves kortól az óvodáztatás, vagy annak ellenére, hogy a férőhelyek száma minden településen (társulás területén) élő gyermek részére elegendő, mégis több halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nem jár óvodába 3 éves korától, beavatkozás tervezése szükséges, tekintettel arra, hogy a korai óvodáztatás alapfeltétele a gyerekek oktatási hátrányai csökkentésének.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A naptári év szeptemberétől biztosítandó feltételek (férőhely és szakember) számbavétele, fenntartói döntés a feltételek helyben, vagy társulási formában történő biztosításról. (infrastruktúra-fejlesztés, hiányzó szakember biztosításához az illetékes munkaügyi központ közreműködésének és támogatásának igénylése munkanélküli szakember biztosítása érdekében.) ✓ Azon családok azonosítása, amelyekben van olyan gyermek, aki nem részesül óvodai nevelésben (lakossági és védőnői települési nyilvántartások alapján) minden naptári év január-február hónapban az előző naptári év december 31-ei adatok alapján. ✓ Tájékozódás az érintett gondviselők körében az óvodáztatási szándékról és az óvodáztatás esetleges akadályairól minden év március-április hónapban családlátogatás keretében. (A családlátogatást családsegítő szakember és óvodapedagógus végzi, szükség szerint szociálpedagógus vagy szociális munkás, kisebbségi képviselő stb. segíti.) ✓ Intézkedések kezdeményezése az óvodáztatást akadályozó egyedi tényezők elhárítására pl. beóvodázás támogatásának biztosítása, étkezés, utazás stb. költségeinek átvállalása. ✓ Az óvodai beíratást elmulasztott szülők ismételt személyes megkeresése a nevelési év kezdetéig vagy kezdetén, és tájékoztatásuk egyedi óvodáztatási problémáik megoldásának lehetőségeiről.
<p>II. 3. A település (társulás) alapfokú intézményei között fennáll-e szegregáció?</p>	
<p>?: Kiegyenlített-e a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a település (társulás) általános iskolái, tagintézményei, telephelyei között (a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya nem tér el több mint 25%-ban egymástól)?</p>	<p>!: Amennyiben a társulás területén működő általános iskolák, azok tagintézményei, telephelyei között nem kiegyenlített a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya (vizsgálat alá vonva az összes alapfokú intézményt, fenntartótól függetlenül), fel kell tárni a szegregáció létrejöttének okait, melyben egyebek közt vizsgálni kell a társuláson belüli és azon kívülre irányuló tanulói ingázást, az egyes települések egymáshoz mért távolságát, elérhetőségét, valamint az érintett települések lakossági összetételét.</p> <p>!: Amennyiben a helyzetelemzés alapján lehetséges és indokolt a társulási iskolai szegregáció csökkentése (pl. a jobb minőségű (magasabb kompetencia eredményeket és továbbtanulási arányokat elérő) iskolákba ingázó tanulók között alacsony a hhh tanulók aránya; a szegregált intézmény tanulói létszáma, valamint</p>

	<p>a kompetencia eredményei alacsonyak; elérhető távolságon belül van(nak) befogadásra alkalmas intézmény(ek)), az akciótervben mérhető, számszerű adatokkal, évenkénti ütemezéssel kell megjeleníteni azt.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A hhh tanulók egyenlő esélyű, létszamarányos részvételének biztosítása iskolabusz, vagy más módon szervezett iskolai közlekedésben. ✓ Kis létszámú (120 fő alatti) szegregált általános iskolák esetében az adminisztratív intézményi összevonáson túl, legalább a felsőtagozatot érintő tényleges, a hhh tanulók minőségi oktatáshoz történő hozzáférést javító fokozatos (felmenő rendszerben történő) integrációt szükséges bevezetni a befogadó/gesztor intézmény(ek)ben. <p><u>További lehetőségek a települési szintű beavatkozások között:</u></p> <p>!: Amennyiben a település intézményeiben nem kiegyenlített a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya (vizsgálat alá vonva a településen működő összes alapfokú intézményt fenntartótól függetlenül), fel kell tárnai a szegregáció létrejöttének okait, és az akciótervében ki kell dolgozni megszüntetésének stratégiáját mérhető, számszerű adatokkal, évenkénti ütemezéssel.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A közoktatási törvény iskolai körzethatárookra és a tanulók felvételére vonatkozó rendelkezéseit maradéktalanul érvényesíteni szükséges a településen belül minden évben az első osztályosok beiratkozásakor. A vonatkozó törvényi előírásoknak az első évfolyamtól felmenő rendszerben szükséges megfelelni. ✓ A felsőbb évfolyamokat is érintő intézményi átszervezések esetén különösen indokolt az érintettek (pedagógusok, szülők és társadalmi partnerek pl. helyi cigány kisebbségi önkormányzat, civil szervezetek) bevonásán, meggyőzésén alapuló intézkedési és kommunikációs terv készítése. Az aktív részvételre építő intézkedések megfelelő előkészítésének és eredményességének biztosítását társadalmi fórumok, a helyi médiumok bevonásával a minél szélesebb nyilvánosság megteremtése, pozitív média megjelenés segítheti. ✓ A deszegregációs intézkedések számos település esetében nem lehetnek hatásosak a nem önkormányzati fenntartású intézmények együttműködése nélkül. Erre a Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv kidolgozóinak mindenképpen törekedniük kell (ezzel kapcsolatban iránymutató a közoktatásról szóló 1993. éviLXXIX. törvény 82. §-a)⁸, és meg kell alkotniuk az
--	--

⁸ Ha a nem állami, nem helyi önkormányzati fenntartó az oktatásért felelős miniszterrel kötött közoktatási megállapodás vagy egyoldalú nyilatkozat alapján kiegészítő hozzájárulásra válik jogosulttá, a fenntartásában működő óvoda, általános iskola részt vesz a kötelező felvételt biztosító óvoda, iskola feladatainak ellátásában. Ennek során felvételi körzetnek kell tekinteni azt a települést, fővárosban azt a kerületet, amelyben az óvoda, az általános iskola székhelye, telephelye található. A fenntartó a feladatellátásért felelős helyi önkormányzattal közösen meghatározza azt a gyermek, illetve tanulói létszámot, amelynek

	<p>ösztönzés, szükség szerint pedig a szankcionálás eszköztárszerét (pl. kiegészítő önkormányzati támogatás megvonása) ezeknek az intézményeknek a program megvalósításában való közreműködése biztosítására.</p>
<p>?: Van a társulás bármely két településének közvetlen, közúttal összekötött szomszédságában olyan település, amely nem tagja a társulásnak és bármely általános iskolájában eléri, vagy meghaladja a hh tanulók aránya a 40%-ot?</p>	<p>!: Amennyiben van ilyen település, amely a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 133. §-a⁹ alapján Oktatási Hivatal engedélyt kért, a megfelelő (egyeztetési, tárgyalási) dokumentumokkal indokolnia szükséges, hogy az adott település a társulásból nem szándéka ellenére maradt ki.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 105. § (2) alapján a hazai és nemzetközi forrásokra kiírt közoktatási célú pályázatok elbírálásánál – az előírt feltételek megléte esetén – előnyben kell részesíteni azt a közoktatási intézményt fenntartó társulást, amelynek tagjai között olyan önkormányzat is található, amely szerepel a hátrányos helyzetű települések jegyzékén, továbbá azt a közoktatási intézményt fenntartó települést és társulást, amelynek az illetékességi területén a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók összes gyermekhez, tanulóhoz viszonyított aránya eléri a huszonöt százalékot.
<p>?: Meghaladja-e a helyben lakó gyermekek körében a sajátos nevelési igényűvé minősített gyermekek és tanulók többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya a mindenkor országos átlagot (vagyis jelenleg több 7%-nál)? Jelentősen meghaladja-e a helyben lakó gyermekek körében az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített gyermekek, tanulók többi tanulóhoz viszonyított aránya az országos átlagot (vagyis több</p>	<p>!: Amennyiben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók együttes aránya a településen lakó gyermekek, tanulók körében 7%-nál nagyobb, ill., amennyiben az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített tanulók aránya jelentősen meghaladja az 3%-ot, tervszerű, komplex beavatkozás szükséges az arányok csökkentésére.</p>

felvételét nem tagadhatja meg az óvoda, az általános iskola. Ez a létszám nem lehet kevesebb, mint az óvoda, az általános iskola alapító okiratában – az adott feladatellátási helyre – meghatározott felvehető maximális gyermek, tanulói létszám huszonöt százaléka. A kötelező felvételt biztosító óvoda, általános iskola feladatainak ellátása keretében a felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat.

⁹ A 2006. évi LXXI. törvény 5. §-ával megállapított Kt. 26. §-ának (3) bekezdése alapján a fenntartónak 2008. augusztus 31-ig gondoskodnia kellett a nyolc évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő általános iskolájának tagintézménnyé történő átalakításáról vagy az általános iskolai feladatok - e törvényben meghatározottak szerinti - iskolafenntartás nélkül történő megoldásáról. A 2006/2007. tanévtől kezdődően kell vizsgálni azt a kérdést, hogy indult-e hetedik és nyolcadik évfolyam az általános iskolában. A hetedik és a nyolcadik évfolyamon indított osztályokat akkor lehet figyelembe venni, ha az egyes osztályok tanulói létszáma eléri a maximális osztálylétszám ötven százalékát. Ennél a számításnál - kivéve az e törvény 3. számú melléklet II/2-3. pontjában meghatározott eseteket - a tényleges tanulói létszámot kell figyelembe venni. A tagintézménnyé történő átalakítás a költségvetési évhez igazodva is végrehajtható. A nyolc évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő általános iskola megszüntetése esetén nincs szükség az aránytalan teher vizsgálatára, abban az esetben, ha a helyi önkormányzat az általános iskolai feladatellátásról kistérségi társulás által fenntartott iskola igénybevitelével gondoskodik és a tanulók szállítása iskolabuszsal megoldott. Amennyiben a helyi önkormányzat az e bekezdésben meghatározottak szerint nem tud gondoskodni a nyolc évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő általános iskola tagintézménnyé történő átalakításáról, vagy az általános iskolai feladatok ellátásáról, a közoktatási feladatkörében eljáró oktatási hivatal engedélyével tovább működtetheti az iskolát. A közoktatási feladatkörében eljáró oktatási hivatal az általános iskola székhelye szerint illetékes többcélú kistérségi társulás és a közigazgatási hivatal bevonásával dönt. A tovább működési engedély iránti kérelmet 2007. január 31-ig lehetett benyújtani.

<p>mint 3%)?</p>	
<p>További szempontok az indokolatlanul magas sajátos nevelési igényű (SNI) arányok csökkentését célzó beavatkozásokhoz:</p> <p>?: Kimutatható-e területi koncentráció az SNI gyermekek lakóhelyét illetően?</p> <p>?: Az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített gyermekek lakóhelyét illetően?</p> <p>?: Az érintett tanulók felülvizsgálata megtörtént-e a jogszabályban előírt gyakorisággal és időben? (14/1994 MKM rendelet)</p> <p>?: Megvannak-e a közoktatási törvényben előírt feltételek az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók nevelése-oktatása tekintetében?</p> <p>?: Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai nevelésének, iskolai nevelésének, oktatásának feltételei adottak-e?</p>	<p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Települési (társulási) egészségügyi és szociális térkép elkészítése, kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre. ✓ Célzott beavatkozások az egészségügyi és szociális feltételek javítása érdekében; ellátásfejlesztés (szociális munkások, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, védőnők, orvosi ellátás) kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre. ✓ Kiegészítő egészségügyi és szociális beavatkozások tervezése a szűrés és korai fejlesztés érdekében az érintett gyermekek körében. ✓ Az óvodáztatás feltételeinek és körülményeinek feltárása, ill. fejlesztése a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók minél teljesebb körű és eredményes óvodáztatása érdekében, egyéni fejlesztés. ✓ Az SNI tanulók szakértői felülvizsgálatának kezdeményezésére irányuló intézményi programok támogatása, szülői tájékoztató programok szervezése. ✓ A felülvizsgálatot követően általános tantervű oktatásba visszahelyezni javasolt tanulók visszahelyezési és patronálási programjának megvalósítása, „visszahelyezési” normatíva igénylése. ✓ Az oktatás-nevelés törvényességi feltételeinek (szakos ellátás, osztály-összevonások, személyi- és tárgyi feltételek, kötelező felülvizsgálatok) hiánytalan biztosítása, a rendelkezésre álló normatívák igénylése és célzott felhasználása. ✓ Preventív célú óvoda- és iskolafejlesztési program a pedagógiai munka modernizációja, az integrált oktatás, esélyteremtés érdekében. ✓ Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók integrált oktatásának biztosítása. ✓ Az integrált oktatás módszertani területeinek alkalmazása a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, és megjelenítése az intézményi alapidokumentumokban. ✓ A 7-8. osztályos SNI tanulók részére a foglalkoztatás

lehetőségét biztosító minőségi szakképzésbe való továbbtanulást elősegítő mentorált programok megvalósítása; iskola-középiskola együttműködések támogatása.

II. 4. A település (társulás) intézményei között az oktatás hatékonyságában és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességében van-e jelentős eltérés?

<p>?: Van-e jelentős (25%-ot meghaladó) eltérés a település (társulás) azonos típusú intézményeiben a lemorzsolódási és továbbtanulási mutatókban?</p>	<p>!: Amennyiben a település (társulás) intézményei között jelentős eltérés van a lemorzsolódási, vagy továbbtanulási mutatókban, beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges az oktatás színvonalának növelése, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének biztosítása érdekében.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Intézményi tartalmi-módszertani-, infrastrukturális és humán-erőforrás felmérés és intézkedések tervezése az optimális feltételek biztosítására. ✓ A gyermekek, tanulók egyéni adottságaihoz igazodó pedagógiai módszertanok adaptálásának támogatása a törésmentes továbbhaladás biztosításának céljából. ✓ Az átlagtól lemaradók esetében a szakszolgálatok és szakmai szolgáltatók igénybevételeivel megvalósított komplex vizsgálatok és egyéni fejlesztési programok kidolgozásának támogatása, az optimális fejlesztés feltételeinek biztosítása. (A szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges erőforrások koncentrálhatók és hatékonyabbá tehetők kistérségi együttműködésben, társulásban.) ✓ Az iskolafokok közötti átmenet elősegítése, a lemorzsolódás megelőzése, a sikeres továbbhaladás és a tanulók utánkövetésének megvalósítása érdekében intézményi együttműködések (pl. mentorálás) támogatása és biztosítása. ✓ A többségükben halmozottan hátrányos helyzetűeket befogadó szakképző intézmények képzési kínálatának felülvizsgálata és intézkedési terv készítése a munkaerőpiacon foglalkoztatást kínáló képzési formák biztosítása érdekében. ✓ Az érettségit adó középiskolákban továbbtanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának növelése érdekében egyéni fejlesztési és (a tanulókat, szülőket egyaránt megcélzó) pályaeorientációs programok biztosítása.
---	--

<p>?: Van-e jelentős (25%-ot meghaladó) eltérés a pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok (kompetencia mérések) intézményenkénti eredményeiben az országos átlaghoz képest, illetve a település (társulás) azonos típusú intézményei között?</p>	<p>!: Amennyiben az országos kompetencia-mérések iskolai eredményeiben bármelyik iskolában alulteljesítés tapasztalható az országos átlaghoz képest, akkor beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges. Amennyiben a település (társulás) egyik iskolájában sem térnek el jelentős mértékben az országos kompetenciamérés eredményei az országos átlagtól, de az iskolák közötti eltérések mértéke jelentős, ugyancsak a beavatkozás tervezése szükséges az élenjáró iskolához képest alulteljesítő iskolákban.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A kompetencia-mérések eredményeit, tapasztalatait megvitató tantestületi-, intézményközi-, kistérségi fórumok, szakmai munkaközösségek szervezésének támogatása és biztosítása az országos eredményektől való szignifikáns eltérések okainak feltárása és a beavatkozási lehetőségek meghatározása érdekében. A szükséges fejlesztések szakmai- módszertani és egyéb feltételeire vonatkozó intézkedési terv kidolgozása. ✓ A kétévente esedékes kompetencia-mérések követő elemzések, fejlődésvizsgálatok tapasztalatai, ill. a fórumok, szakmai testületek ajánlásai alapján a fejlődési ütemet növelő fejlesztési programok megvalósításának támogatása, ill. az ahhoz szükséges feltételek (humán-erőforrás-fejlesztés, átszervezés, alkalmazott pedagógiai módszerek és szemlélet megújítása, infrastrukturális feltételek, ill. eszközellátottság javítása stb.) optimális biztosítása az érintett intézményekben.
<p>II. 5. A település (társulás) intézményei között az oktatás feltételeiben van-e jelentős különbség?</p>	
<p>?: Van-e hiányosság és jelentős eltérés a település intézményeiben, illetve az azonos típusú intézmények között a rendelkezésre álló humán- erőforrás és szakos ellátottság tekintetében?</p>	<p>!: Amennyiben a szakrendszerű oktatásban a nem szakos tanári (vagy a műveltségi területnek megfelelő képesítésű tanítói) végzettségű pedagógusok is részt vesznek, továbbá, ha az intézmények között jelentős eltérés mutatkozik a szakrendszerű oktatásban a pedagógusok képzettségében és végzettségében, beleértve a továbbképzéseket is, beavatkozás tervezendő évenkénti konkrét, mérhető intézkedésekkel.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Humán-erőforrás helyzet-, és igényfelmérés, kapacitástérkép készítése a településen/kistérségben/társulásban. ✓ Intézkedési terv készítése a megfelelő végzettségű pedagógusok alkalmazásának biztosítására intézményi-, társulási együttműködések kialakítása. ✓ Továbbképzések szervezésének és igénybevételének támogatása és a részvétel biztosítása az érintett intézmények ill. pedagógusok számára.

<p>?: Van-e jelentős eltérés a település (társulás) intézményeiben, illetve a település (társulás) azonos típusú intézményei között az infrastrukturális feltételek tekintetében? Teljesülnek-e a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben (11/1994 MKM rendelet 7.sz melléklet) foglaltak a település minden intézményében és feladatellátási helyén?</p>	<p>!: Amennyiben a kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltak nem teljesülnek minden intézményben, ill. jelentős eltérés van az infrastrukturális feltételekben az intézmények között, akkor beavatkozás tervezendő évenkénti konkrét, mérhető intézkedésekkel. (Szemléltető példával: Az egyik épületben van szükséganterem, a másikban nincs, vagy van ugyan mindkettőben, de az egyikben a tanulóknak csak 10 %-a tanul szükséganteremben, a másikban viszont 40 %-a.)</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A közoktatási infrastruktúrafejlesztési céloknak (valamint az azokat megvalósító pályázatoknak) reflektálnia kell a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének érvényesülése kapcsán felmerült hiányosságokra, hozzáférést legalább arányos mértékben garantálni szükséges az újonnan létrejövő fejlesztéshez. ✓ Infrastrukturális helyzetelemzés és igényfelmérés készítése. ✓ Az infrastrukturális fejlesztési igények ismeretében a gazdaságosság és fenntarthatóság elvének érvényesítése a tervezésben (pl. funkcióbővítés- és átalakítás: felnőttoktatási, közösségi célú hasznosítás). ✓ Intézményi-, társulási együttműködések kialakítása sikeres pályázati aktivitás érdekében.
<p>?: Igényelnek-e kiegészítő normatív vagy egyéb támogatásokat (pl. integrációs- és képesség- kibontakoztató felkészítés támogatása, gyógypedagógiai oktatás-nevelés, nemzetiségi/roma kisebbségi oktatás normatívája)? Milyen tevékenységek, szolgáltatások, fejlesztések dokumentált megvalósítására fordították a kiegészítő forrásokat?</p>	<p>!: Amennyiben nem vettek igénybe minden lehetséges kiegészítő normatívát és támogatást, vagy azokat nem a teljeskörű igényjogosultság alapján igényelték, illetőleg az igényjogosultság feltételei adminisztratív hiányosságok miatt nem adottak, beavatkozás tervezése szükséges.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A különböző támogatások és normatívák igényjogosultjainak számbavétele, az igényjogosultság megállapításához szükséges adminisztratív feltételek megteremtése. ✓ Igénylési terv készítése a kiegészítő források jog-, és szakszerű felhasználására: az érintettek, pl. kisebbségi önkormányzat egyetértésének; a szolgáltatások minőségi (szakmai-, személyi-, és tárgyi) feltételeinek javítását célzó tevékenységek biztosítására. ✓ Kiegészítő források igénylése, a hatékony felhasználás monitorozása.

<p>?: A település (társulás) közoktatási intézményei egyenlő (funkciójuknak, létszámuknak megfelelő) arányban részesülnek-e a fenntartói hozzájárulásokból, illetve az egyéb anyagi és természetbeli támogatásokból?</p>	<p>!: Amennyiben az egyes, azonos típusú intézmények többlettámogatása (fenntartói hozzájárulás, egyéb anyagi és természetbeli juttatások) egy főre vetítve 10%-nál nagyobb mértékben tér el egymástól oly módon, hogy az a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyenlő hozzáféréseinek sérülését eredményezi (pl. ha a kevésbé támogatott iskolában nagyobb az arányuk), beavatkozás tervezése szükséges.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Helyzet- és igényfelmérés a kiegészítő- és többlettámogatásban hátrányt szenvedő intézmény szükségleteiről, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítására (pl. szakos tanári ellátottság, fejlesztő pedagógiai szolgáltatások igénybevétele, szakmai módszertani fejlődéshez szükséges feltételek, eszköz- és infrastrukturális ellátottság, stb., ld. fent). ✓ A szükségletfelmérésre támaszkodó fenntartói támogatási program indítása. A vonatkozó költségvetési dokumentumokban (rendeletek, határozatok, stb.) a támogatási programban megfogalmazott beavatkozások anyagi fedezetének megjelenítése. ✓ A releváns esélyegyenlőtlenségi indikátor folyamatos ellenőrzése, további korrekciós intézkedések tervezése és végrehajtása.
<p>Oktatási esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálata az egyes közoktatási intézményekben:</p>	
<p>II.6. A vizsgált intézmény folytat-e szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot?</p>	
<p>?: Kiegyenlített-e a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a különböző évfolyamok egyes osztályaiban, tanulócsoportjaiban – beleértve a tagozatos vagy emelt szintű oktatást is (nem tér el több mint 25%-ban egymástól)?</p>	<p>!: Amennyiben az egyes évfolyamok osztályaiban/csoportjaiban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 25%-nál magasabb arányban eltér a többi osztályban/csoportban tanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányától, beavatkozási terv készítése szükséges.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Oktatásszervezési terv készítése a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kiegyenlített arányú elhelyezésére az egyes évfolyamok osztályaiban a tanulók oktatási sikerességének biztosítása, az oktatási feltételek egyenlő biztosítása érdekében felmenő rendszerben. ✓ Az érintettek (pedagógusok, szülők és társadalmi partnerek, pl. helyi cigány kisebbségi önkormányzat, civil szervezetek) bevonásán, meggyőzésén alapuló intézkedési és kommunikációs terv készítése. Az aktív részvételére építő intézkedések megfelelő előkészítésének és eredményességének biztosítását társadalmi fórumok, a helyi médiumok bevonásával a minél szélesebb nyilvánosság megteremtése, pozitív média megjelenés segítheti.

<p>?: Amennyiben az intézmény sajátos nevelési igényű tanulók oktatását is biztosítja, rendelkezésre állnak-e a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához szükséges, jogszabályban meghatározott feltételek (szakos ellátás, osztály-összevonások, személyi- és tárgyi feltételek, kötelező felülvizsgálatok)? (1993. évi Tv. a közoktatásról, 14/1994 MKM rendelet)</p>	<p>!: A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók minőségi oktatásához szükséges beavatkozási minimum a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelő feltételek teljeskörű biztosítása.</p>
<p>?: Meghaladja-e az intézményben az SNI tanulók aránya a 7%-ot, ill., az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített tanulók aránya az 5%-ot?</p> <p>?: Vállalja-e az intézmény a sajátos nevelési igényűvé minősített tanulók integrált oktatását?</p>	<p>!: Amennyiben az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók együttes aránya az intézmény tanulói körében 7%-nál nagyobb, ill., amennyiben az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített tanulók aránya meghaladja az 5%-ot, tervszerű, komplex beavatkozás szükséges az arányok csökkentésére.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Az SNI tanulók szakértői felülvizsgálatának kezdeményezése, szülői tájékoztató programok szervezése. ✓ A felülvizsgálatot követően általános tantervű oktatásba visszahelyezni javasolt tanulók visszahelyezési és patronálási programjának megvalósítása, „visszahelyezési” normatíva igénylése. ✓ Preventív célú óvoda-iskola átmeneti program fejlesztése a két intézménytípus együttműködésével. ✓ Az integrált oktatás módszertani területeinek alkalmazása a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, és megjelenítése az intézményi alapidokumentumokban. ✓ A 7-8. osztályos SNI tanulók részére a foglalkoztatás lehetőségét biztosító minőségi szakképzésbe való továbbtanulást elősegítő mentorált programok megvalósítása, középiskolákkal való együttműködési programok megvalósítása. ✓ Az SNI tanulók inkluzív (többi gyermekkel közösen történő) oktatásának biztosítása felmenő rendszerben a belépő évfolyamokon.
<p>II.7. A vizsgált intézményben biztosított-e a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatása?</p>	

<p>?: Meghaladja-e az intézményben a lemorzsolódás (évisméltés, hiányzások, magántanulók) mértéke az azonos intézménytípus országos átlagát?</p> <p>?: Rosszabbak-e a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulási mutatói az iskolában tanuló diákok általános továbbtanulási adatainál?</p>	<p>!: Amennyiben az intézmény lemorzsolódási arányai az országos átlagnál magasabbak, vagy továbbtanulási mutatói alacsonyabbak az azonos iskolatípus országos átlagánál, illetve amennyiben az iskola halmozottan hátrányos helyzetű tanulóinak továbbtanulási mutatója az érettségit adó képzési formákba 20%-nál nagyobb mértékben eltér (alacsonyabb) az intézményi átlagtól, az intézmény megelőző és támogató tevékenységek fejlesztését tartalmazó beavatkozási tervet készíti a lemorzsolódás megakadályozása érdekében, ill. a továbbtanulás elősegítésére.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A lemorzsolódás kockázatában érintett tanulók mentorálása ✓ Egyéni fejlesztési terv alkalmazása ✓ Pedagógiai módszertani fejlesztés ✓ Pályaorientációs programok ✓ Középiskolákkal való együttműködési programok megvalósítása (közös mentorálás) ✓ A kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülőkkel és segítő szolgáltatásokkal, társadalmi partnerekkel
<p>?: Van-e eltérés az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a nem hátrányos helyzetűek között a tanórán kívüli programokon való részvétel tekintetében?</p>	<p>!: Amennyiben a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvétele a tanórán kívüli programokban eltér az átlagtól, beavatkozás tervezése szükséges a hozzáférés javítása, részvételük biztosítása érdekében.</p>
<p>?: Részesülnek-e az intézményben tanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók az iskolán kívüli segítő programokban?</p>	<p>!: Amennyiben az intézményben tanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvétele az iskolán kívüli programokban nem elégséges, beavatkozás tervezése szükséges a segítő programokban való részvétel bővítésére, a programok népszerűsítésére mind az érintett diákok, mind a pedagógusok és szülők körében. (Arany János Program, Útravaló program, fenntartói és civil kezdeményezések, stb.)</p>
<p>II.8. A vizsgált intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatásának feltételei megfelelően biztosítottak-e?</p>	
<p>?: Megfelelő-e az intézményben a szakos ellátottság? Rendelkezésre állnak-e képzett segítő szakemberek?</p>	<p>!: Amennyiben az intézmény szakrendszerű oktatásában a szakos ellátottság nem teljes, illetve nem állnak rendelkezésre a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét támogató segítő szakemberek, beavatkozás tervezése szükséges a humán-erőforrás kapacitás fejlesztése érdekében.</p>
<p>?: Megfelelőek-e az oktatás infrastrukturális feltételei az intézményben? Kiegyenlítően biztosítottak-e az intézményen belül (tagiskolák, feladat-ellátási helyek, osztályok között) az oktatás feltételei?</p>	<p>!: Amennyiben az intézmény infrastrukturális feltételei nem felelnek meg a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben (11/1994 MKM rendelet 7. sz. melléklet) foglaltaknak, illetve azok között jelentős eltérés van az intézményen belül a feladatellátási helyek között, vagy az egyes osztályok/csoportok hozzáféréseiben, beavatkozás tervezése szükséges a feltételek fejlesztése és kiegyensúlyozott biztosítása érdekében.</p>

<p>?: Az intézmény milyen mértékben alkalmaz korszerű, inkluzív pedagógiát, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciákat fejlesztő programokat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatásának megvalósítása érdekében?</p>	<p>!: Amennyiben az intézmény pedagógiai programjának, és az oktatás gyakorlatában az egyes évfolyamok egyes tanulócsoportjaiban alkalmazott programoknak, módszereknek a vizsgálatából kiderül, hogy az intézmény nem alkalmaz a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének eredményességét segítő korszerű pedagógiát, beavatkozás tervezése szükséges a szemléletváltást és az alkalmazott módszertan megújítását elősegítő fejlesztés érdekében.</p> <p><u>Beavatkozási lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pedagógustovábbképzések igénybevétele a hiányterületeken, módszertani adaptáció megtervezése és megvalósítása a tantestület aktív bevonásával, a tanórai gyakorlat megváltoztatása (szükség szerint mentori támogatás igénybevételével). ✓ A pedagógiai program átdolgozása (szükség szerint szakértői támogatás igénybevételével). ✓ Az önértékelést és a pedagógiai fejlesztés. tervezését segíti az Országos Oktatási Integrációs Hálózat által kidolgozott ún. „Útmutató a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének kialakításához, az IPR alapú tervezéshez és intézményi önértékeléshez” c. dokumentum, amely letölthető a www.sulinova.hu és a www.educatio.hu honlapokról.
<p>?: Van-e rendszeres kapcsolat, együttműködés az intézmény környezetében működő társadalmi és szakmai szereplőkkel (szülők, fenntartó, helyi önkormányzat, cigány kisebbségi önkormányzat, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, szociális és egészségügyi partnerek, civil szervezetek) a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének érdekében?</p>	<p>!: Amennyiben az intézmény és a társadalmi, szakmai partnerek közötti kapcsolat alkalmoszerű, az együttműködés nem elég hatékony, rendszeresen működő, átfogó célokat megjelölő és egyedi eseteket megbeszélő egyeztető fórum létrehozása és működtetése szükséges. A társadalmi partnerek (egyeztető fórum) bevonása szükséges továbbá az esélyegyenlőség növelése érdekében tervezett intézkedések, programok véleményezésébe, nyomon követésébe és értékelésébe.</p>